

کتابخانه

سر ۱۳۳۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفتعلق بمجموعة اسلاميه در
آتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب و مدير مسئول : ح . اشرف اديب

عدد ۲۷ - ۲۰۹ ۲۳ رمضان ۱۳۳۰ پنجشنبه ۲۳ اغستوس ۱۳۲۸ جلد ۲ - ۹

دائماً تعديل ايدم بيلير . اكر منفعتي امر ايدرسه بو حقاري ، انتزاع ده ايدم بيلير . او حالده بونلر ، اساساً موقت شيلردر . بوندن باشقه جمعيت ، شخص حقنده عدالتسزلك كوستر مه مكه قادر اولامازظن ايديلير : اكر منفعت عموميه ، « بر كشي نك خلق ايچون اولمه سني » اقتضا ايدسيورسه آرتق بوزواللي معصوم ، بوكا اعتراض ايچون هيچ بر « حق شخصي » يه مالك اولمايا جقدر . بالذات « جمعيت » ك ، « مقاوالتنده اشخاصك حقني طائماسي و آكا حرمت ايتمه سي لازم كله چكي قبول اولونا بيليرمي ؟ اولونورسه بونكله برابر « اجتماعي مقوله » لردن متقدم ومتأخر و « فائده اجتماعيه » يه قارشى مستقل اولان بر طاقم حقوق طبيعيه نك ده قبول ايدلمه سي لازمدر .

بوندن باشقه اجتماعي مقاوله لرك نفوذى ؛ حق وعدالتك كندى كنديليرني طوغوردق قارينيك ادعا اولونماسني فرض ايدر . في الحقيقه : شخص ، بو مقاولاته بر « سبب عدالت » دكل ، آنجق بر « عامل انتفاع » بيلهرك اطاعت ايدرسه ، اونلري كندى منفعتنه كافي درجه ده موافق كورم دكجه . مطاعيته ايمان ايدميه جقدر . « مطلقيت » ويا « حكومتسزلك » ده افراد جمعيتي دفعه استيلا ايدن نظريه ايشته بودر . ديكر طرفدن بو نظريه دن شوده چيقيور كه بر جمعيت منسوب اولمايان كي مسه او كا قارشى هيچ بر حق ، هيچ بوظيفه يه صاحب اولمايا جقدر . او حالده هرشي « يابانجي » نك عليهنده اولارق وضع اولونمشدر . بونكله برابر مقاوله لره حرمت شرطيله جمعيتنه داخل اولمق ايستين بر شخص ، « قوت » دن باشقه هيچ بر معين بولا مايا جقدر . اويله بر قوت كه ته دائره مشروعيته ادخال نه ده بر حق ايله تحديد ايدلمشدر .

« حق » ك مبدأى « حریت » در :

« حق » ك مبدأى ، وظيفه نك مبدأى اولان شي در . ويقتور قوزنه ؛ وظيفه ايله حق ، قرده شدر ، مشترك والدملري حریتدر . « ديمشدر بو نظريه ؛ « خير » ، « حریت » دن تفريق اولونماق شرطيله عين حقيقه تندر . في الحقيقه « خير » ك غايه سي حریتی بر شرط ضروري كبي تلقى ايدر . شخصك حقيقي تكملی ، بالذات كندى طرفندن ايستينيلن ويا موقع اجزايه قونولان بر تكملدر . او حالده بزه يالكز وظيفه مزى ياجمده سربست بولونمق لازم دكلدر ، اونى ياجماق ده ده سربست بولونمالى يزه ، چونكه : انسانك كندينه رغماً اجرا ايدميه بيله چكي هانكي وظيفه تصور اولونا بيلير ؛ « خير اخلاقي » نك بوتون قيمتى ، « مسؤليت » و « حریت » ده تكاليف ايدر .

او حالده شخص « خير » ياجما ايدر ، وظيفه نك مبدأى ده خير ده در . فقط بو خصوصه سربست اولما ايدر . كندى نه منع ايدن بولونمالى ، نه اجبار . ايشته « حق » ك مبدأى ده بوراده در . خلاصه حق ، وظيفه مزى يايقم اقتدارى در . فقط ناصل يايلا ماسى لازمسه اويله ؛ يعنى كمال سربستى ايله . ياخود (قانت Kant) ك ديديكى كبي : « حق » ، شخصك مختاريتى در . عيني فيلوسوفك شو قاعده سي ده بوكا منجر در : « اويله بر يول طوت كه بشریت دائماً ساكبر غايه كبي معامله ايتسين ، اصلاً برواسطه كبي دكل . »

الحسنی) : (قاضی ابوبکر نسائی) نك (الدرالنظيم في فضائل القرآن - الكريم) اسمنده كى اثرينك شرحى اولوب نهايته لسان درر بار نبوتدن شرفصادر اولان ادعيه ماثوره يي علاوه ايتمشدر .

« ۳ » (هدية الحبري في ترجمة منهاج الحمدي) علم كلامدن باحث بر تاليف كزين اولوب بوايرني (۱۰۷۲) ده تحرير ايتديكنى درميان ايدسيور .

« ۴ » (زبدة الفكر في زيارة سيد البشر) فخر كائنات عليه اكل - التحيات افندمن حضر تلرينك زيارتلى آدابندن وقسماً مدينه طاهره فضائلندن باحثدر .

« ۵ » (عقود الدرية في شرح فرائض الحبريه) علم فرائضه دائر تاليف ايتدكلى متن متينك شرحى اولوب بر نسخه سي (كوتاهيه) كتيخانه سنده منظوم اولدى .

« ۶ » (نبذة المناسك) مناسك حجدن باحث بر اثر نافع المباحثدر .

« ۷ » (منية الصالحين) علم عقائده دائر بر تاليف لطيفدر .

« ۸ » (شرح حديث اربعين .)

« ۹ » (ذخر الاخرة .)

(اسيرى) مخلصلى مخدوم فضائل موسوملري (محمد يوسف)

افدينك ده غير مطبوع (محمديه) شرحى واردركه بر نسخه سي سلايكده مطالعه كذارم اولدى .

بروسه لى

محمد طاهر بن رفعت

مَقَالَاتُ

حق

۳

(۴) سپينوزا Spinoza ، « حق » ك بناسنى « فائده اجتماعيه » اساسى اوزه رينه قورويور : حق طبيعى ، هرشي آرزو ايتك وهرشي ياجمدر ؛ اك قوتلى اولمق شرطيله . فقط بر « حال اجتماعي » نك تكونى ؛ آنجق اشخاصك ديكر بر قسم حقوقى كمال امنيتله تطمين ايدم بيلمك ايچون كندى حقارينيك بر قسمندن كف يدايمه ليله قابلدر . « جمعيت » ك فائده مشتركه نقطه نظرندن بوتون اعضاسنه تسليم وتضمين ايتديكي « حصه حریت » ، « حق اجتماعي » دن عبارتدر .

بو نظريه ، « حق » ك احوال مختلفه يه اكسا ايدم بيله چكي مثبت شكللى ، « ذات حق » ايله قاريشديرسيور . اعتراضاته هدف اولماسى ، ايشته بوندن دولايى در .

هر شيدن اول اكر « حق » ، فائده اجتماعيه دن وآنى تأسيس ايدن « مقاولات » دن نشأت ايدسيورسه بالذات بو مقاوله لره كوره تخلف ايتمه سي ده ضروري در . جمعيت ، شخصه بخش ايتديكي حقوقى ،

فی الحقیقه غایب سی کندی تکملی اولان شخص ، خارجی برغایه محکوم و قدا ایدلمه ملی در .

ینه کندیزه کله لم :

غرب فیلسوفلرینی دیکله مکه مجبور دق ، دیکله دک ؛ دیکله دک و آکلادق که حقه مختلف عدسه لرله باقیورلر ، و حق الانصاف سویلیه لم ، بعضلری « حق » ک ، قوتک پنجه سنده زبون اولماسندن قورقیورلر . فلسفه نیک غایب سی غرض سنر ، عوض سنر « حقیقه ایریشمکدر » ، هر حقیقی فیلسوف بونکچون چیرینیر و بونکچون محترم اولور . اونلر ، باغیره چاغیره طور سونلر ، بز بونکون هانکی نظریه نیک حکمران اولدوغنی آریالم . جوق یورولمایاجنر دکی ؟ بوتون حادثات ، بوتون سرکند - شترمن ، بونکون غریبه ، شرقده تسلطن ایدن طریقت سیاسییه نیک « حق ، قوتدر . » دستورینه باغلانديغنه شهادت ایدیور و ایدمک . بزم بوکا قیزمغه هیچ حقمنز یوق . چونکه قیزمق حقمنز اولایلمک ایچونده قوتلی اولمالی یز . قوتلی اولمالیک هیچ برحق یوق :

لاحول ولا قوه الا بالله .

عبد اللطیف نوزاد

سیاسی

ملاحظات متنوعه

ترك فرقه برملكتده فرق سياسيه تشكلكندن بحث ایدن علمای سیاسیه سی غریبون دیرلر که : « جنسیت اوزرینه تشکیک اولتان بر فرقه سیاسیه مخاطره لیدر . بوشکلده فرقه وجوده کتورنلر دیگر اجناسه منسوب و طنداشلرینی معارض و مخاصم عدایدیورلر مش کی بر فکر تولید ایدرلر . بناء علیه شدتلی بغض و غرضی دعوت ایتش اولورلر . کذلک بر جنسدن اولان فرقه افرادی دیگر جنسدن اولان فرقه افرادی بنای دولتک اساسنی دوچار خطر ایدن اعدا صورتنده تلقی ایلک ایستیه بیلور »

ظهور ایدمکن خارق العاده حالاته علاوة برده « ترك فرقه سیاسیه سی » تشکینه چالیشیلدینی آکلاشیلیور . واقعا مالک عثمانیه ده کی اقوام مختلفه دن بعضلرینک مسالک سیاسیه و آمال استقبالیه لری معلوم اولدینندن بنای دولتی قوران عنصر دن ماعدایی آرمه سنده قومیت اوزرینه فرقه لر تشکیلی - وحدت عثمانیه نقطه نظر نندن باعث تأسف اولقله برابره - موجب حیرت دکلددر . فقط ترکلر ایچون آریجه بر فرقه سیاسیه تشکیک ایتمک کی بر مسلکده بز بر فضیلت سیاسیه اثری کوره میورز . علی الخصوص ترکلر مسلمان بولنق حیثیتله اسلامیتک روح توحیدینه کلیاً مخالف بر طرزده لوای عثمانی آلتسده کی دیگر اقوام مسلمیه نمونه افتراق عرض ایتمک کی بر ضلالتی ده ارتکاب ایلیمه جکلرینه قانعز . تورک

فرقه سی تشکینه قالدیشانلرک شخصلرینی بیلمیورز . احتمالک جمله سی ده شایان حرمتدرلر . لکن قومز آرمه سنده بویله فوق العاده بر تحول وجوده کتورمک قدر کنیدیورنده قدرت کوریورلر ایسه کندی اهمیت موقعه لرینی بر آرمه مبالغه لی صورتده تقدیر ایتشلر دیمکدر . مع مافیه تشبیلری بعض کسه لر ایچون اغوای شیطانی بی دعوت ایدمکک بر استعداده کورندیکندن او باده بیسان ملاحظه یه مجبوریت حس ایلدک . چونکه بزمه آنا و بابا جهتله اصلاً تورک قومندز . بناء علیه بیلیرز که ترکلر موقع و حق قومیلرینی صیانت ایچون بر فرقه سیاسیه تشکیلی کی تدابیر توشل ایلیمه خاطر لرینه کتیرمزلر . اگر مقصد ترکلرک تربیه مدنیه ، عرفان سیاسی لرینک تربیدینه ، اخلاق لرینک تنزیهه ، صحت و رفاه لرینک تأمیننه ، تشببات کسبیه لرینک انشراحنه فلانه خدمت ایسه آنک ایچون غیر سیاسی جمعیتلر ، هیئتلر تشکیل اولنوردی ؛ هر کسکده تقدیر و معاونت کسب نائلیت ایلردی . حاصلی بز ترکلر هر کیمک تشویق و تشبیله اولورسه اولسون کندیزه مخصوص بر فرقه سیاسیه قومیه تشکلی ایستمزوک !

§

مسلمانه زارلره تحت حاکمیت افرنجده قالمش اولان بلاد بعیده مرهاتنوازلره اسلامیه دن بلاد عثمانیه یه و علی الخصوص پاتخته آرمه صره بر جوق صاحب وقع و علم ذاتلر کلوب کیدیورلر . بونلرک کلیسی ده استقلال اسلامیه نیک تمثال باقیه سی اولان دولت عثمانیه حقنده بر حس محبت بسیلرلر . بونلر مثلاً بخارادن و آسیای و سلطانک دیگر محفلر نندن حجب شریف ایله کلوبده عجز فقر دن طولای محتاج اعانه سلطنت اولان کیمسه لره بکزه مزلر ؛ آرمه جوق جمله سنکده مدار معیشتلری امیندر . مع مافیه لسان محلی یه غیر واقف واحوال مملکتیه کلیاً بیانچی اولان بومعبران مسلمنه اجنبیه دخی بعض مرتبه معاونت و آثار مهماتنوازی یه محتاجدرلر . بر جوغنی بورایه کلنجه اسلامیت حقنده حظ و محبتی قطعاً مفقود کسان ایله ملو قارشو طرف اوتلارنده امرار ایام ایدرلرده بز دن عقلی باشنده ، منور الفکر ، صاحب حمیت بر ذاته بیله تصادف ایلیمه مزلر . هر هانکیسی مقام مشیخته ویا وکلای معروفه دن رینه برای زیارت کیتش اولسه اثنای ملاقاتده یا بزمیکلرک لسان اجانب بیلیمه مزلکندن طولای مکالمه اجرای سلام و بیان خوش آمدیدن عبارت اولور ویا ترجمان حاضر بولنسه بیله مصاحبت مثلاً مخادنت دولتن ویا اخوت اسلامیه حقنده بعض بکلک سوزلره ، خاییده ملاحظاته منحصر قالور . بوقیل زوار معتبره مسلمنه نیک ملتک طبقات منوره سی ایله هیچ بر تماسی وقوعه کله مزل . ذاتاً بزم طبقات معتبره مزی تشکیل ایدنلرک بک جوغنی ده غربلی زوار اجانب حقنده بیلشیدقلری ، ادای مخادنت و شوق ملاقات کوستردکلری حالده شرقلی و علی الخصوص مسلمان زوار اجانب ایله تماسدن مجانبت ایدرلر !

زوار مسلمنه معروف اولان جامعلری ، تربیلری ، موزه یی فلانی